

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGÔ TIẾN SỸ

QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC Ở
CÁC TRƯỜNG THCS CÓ HỌC SINH NỘI TRÚ
DÂN NUÔI HUYỆN HOÀNH BỒ-TỈNH QUẢNG NINH

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2013

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGÔ TIẾN SỸ

QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC Ở
CÁC TRƯỜNG THCS CÓ HỌC SINH NỘI TRÚ
DÂN NUÔI HUYỆN HOÀNH BỒ-TỈNH QUẢNG NINH

Chuyên ngành: Quản lý giáo dục

Mã số: 60.14.01.14

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: GS.TS. Phạm Tất Dong

THÁI NGUYÊN - 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu khoa học độc lập của riêng tôi. Các số liệu sử dụng phân tích trong luận văn có nguồn gốc rõ ràng, đã công bố theo đúng quy định. Những phần trích dẫn và tham khảo đều đúng theo quy định của Nhà trường. Nếu sai tôi xin chịu trách nhiệm.

Thái Nguyên, ngày 15 tháng 8 năm 2013

Tác giả luận văn

Ngô Tiến Sỹ

LỜI CẢM ƠN

Kết quả này có được là nhờ sự hướng dẫn của GS TS. Phạm Tất Dong. Thầy không chỉ tận tình hướng dẫn mà còn động viên tôi trong suốt quá trình nghiên cứu và hoàn thành luận văn. Nhân dịp này em xin gửi lời cảm ơn sâu sắc tới thầy!

Em cũng xin chân thành cảm ơn các thầy cô trong Hội đồng bảo vệ Luận văn thạc sĩ đã tạo điều kiện thuận lợi để em vững tin hơn trong việc chuẩn bị bảo vệ luận văn của mình.

Xin chân thành cảm ơn Đại học Thái Nguyên, Đại học Sư phạm, Khoa sau đại học của Đại học Sư phạm, Khoa Tâm lý Giáo dục cùng các thầy cô giáo đã tạo điều kiện tốt nhất cho em học tập cũng như nghiên cứu và hoàn thành luận văn của mình.

Xin chân thành cảm ơn các đồng chí cán bộ quản lý Phòng GD&ĐT huyện Hoàn Bò, giáo viên các trường trung học cơ sở Đồng Lâm, tiểu học và trung học cơ sở Đồng Sơn, tiểu học và trung học cơ sở Kỳ Thượng đã tham gia đóng góp ý kiến, cung cấp thông tin cho tôi trong quá trình điều tra, nghiên cứu.

Xin cảm ơn các anh, chị, các bạn học viên lớp cao học Quản lý giáo dục - K19B Đại học Sư phạm Thái Nguyên đã giúp đỡ, chia sẻ kinh nghiệm cùng tôi trong suốt thời gian viết luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn gia đình và bạn bè đã cổ vũ, động viên tôi trong quá trình làm luận văn.

Mặc dù đã rất cố gắng nhưng chắc chắn luận văn sẽ không tránh khỏi những thiếu sót, vì vậy rất mong được sự đóng góp ý kiến của thầy, cô giáo, các bạn đồng nghiệp, các bạn học viên để luận văn được hoàn chỉnh hơn.

Thái Nguyên, ngày 15 tháng 8 năm 2013

Tác giả luận văn

Ngô Tiến Sỹ

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC BẢNG	v
DANH MỤC BIỂU ĐỒ, SƠ ĐỒ	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	4
3. Đối tượng và khách thể nghiên cứu	4
3.1. Đối tượng nghiên cứu	4
3.2. Khách thể nghiên cứu	4
3.3. Khách thể khảo sát.....	4
4. Giả thuyết khoa học	4
5. Nhiệm vụ nghiên cứu.....	4
6. Giới hạn và phạm vi nghiên cứu.....	5
7. Phương pháp nghiên cứu	5
7.1. Nhóm phương pháp nghiên cứu lý luận	5
7.2. Nhóm phương pháp nghiên cứu thực tiễn	5
7.2.1. Phương pháp quan sát.....	5
7.2.2. Phương pháp điều tra bằng phiếu hỏi:	5
7.2.3. Phương pháp tọa đàm (trò chuyện, phỏng vấn).....	5
7.2.4. Phương pháp chuyên gia.....	5
7.2.5. Phương pháp tổng kết kinh nghiệm.....	6
7.3. Phương pháp thống kê toán học.....	6
8. Cấu trúc luận văn	6
9. Những đóng góp của luận văn	6
CHƯƠNG 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC Ở TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ	7
1.1. Một số nét lịch sử vấn đề nghiên cứu	7
1.2. Một số khái niệm cơ bản.....	9

1.2.1. Khái niệm quản lý.....	9
1.2.2. Quản lý giáo dục.....	11
1.2.2.1. Khái niệm.....	11
1.2.2.2. Chức năng của quản lý giáo dục.....	12
1.2.3. Quá trình dạy học.....	12
1.2.3.1. Khái niệm quá trình dạy học.....	12
1.2.3.2. Mối quan hệ giữa hoạt động dạy và hoạt động học.....	12
1.2.4. Biện pháp quản lý hoạt động dạy học.....	15
1.2.4.1. Biện pháp quản lý.....	15
1.2.4.2. Quản lý hoạt động dạy học.....	16
1.3. Nội dung cơ bản của quản lý hoạt động dạy học ở trường THCS.....	17
1.3.1. Quản lý hoạt động dạy học.....	17
1.3.2. Nội dung cơ bản của quản lý hoạt động dạy học ở trường THCS.....	17
1.3.2.1. Quản lý mục tiêu, xây dựng kế hoạch dạy học.....	17
1.3.2.2. Quản lý việc thực hiện chương trình giáo dục.....	18
1.3.2.3. Quản lý việc phân công giảng dạy.....	18
1.3.2.4. Quản lý hoạt động dạy của giáo viên.....	18
1.3.2.5. Quản lý hoạt động học của học sinh.....	19
1.3.2.6. Quản lý kiểm tra đánh giá kết quả học tập.....	20
1.3.2.7. Quản lý việc khai thác, sử dụng thiết bị dạy học.....	20
1.4. Các yếu tố ảnh hưởng đến quản lý hoạt động dạy học trường THCS.....	20
1.4.1. Các yếu tố chủ quan.....	20
1.4.1.1. Phẩm chất, năng lực của cán bộ quản lý trường học.....	20
1.4.1.2. Số lượng và chất lượng đội ngũ giáo viên.....	20
1.4.1.3. Số lượng và chất lượng tuyển sinh của nhà trường.....	21
1.4.2. Các yếu tố khách quan.....	21
1.4.2.1. Điều kiện trang thiết phục vụ bị dạy học và cơ sở vật chất.....	21
1.4.2.2. Điều kiện kinh tế- văn hóa xã hội ở địa phương.....	21
Kết luận chương 1.....	21
CHƯƠNG 2. THỰC TRẠNG QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC Ở CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ CÓ HỌC SINH NỘI TRÚ DÂN NUÔI HUYỆN HOÀNH BỒ, TỈNH QUẢNG NINH.....	22

2.1 Thực trạng giáo dục ở các trường THCS có học sinh nội trú dân nuôi huyện Hoành Bồ	22
2.2.1. Qui mô phát triển trường lớp cấp	22
2.2.2. Thực trạng đội ngũ cán bộ quản lý và giáo viên.....	23
2.2.3. Thực trạng về học sinh.....	23
2.2.3.1. Đặc điểm học sinh nội trú dân nuôi ở huyện Hoành Bồ.....	23
2.2.3.2. Thực trạng kết quả học tập của học sinh các trường THCS có học sinh nội trú dân nuôi tại huyện Hoành Bồ	26
2.2.3.3. Kết quả tốt nghiệp THCS	27
2.2.4. Thực trạng về cơ sở vật chất (CSVC), thiết bị dạy học(TBDH)	27
2.2.5. Thực trạng về môi trường giáo dục	28
2.2.6. Thực trạng về việc thực hiện hoạt động dạy học của giáo viên	29
2.2.7. Thực trạng hoạt động của tổ chuyên môn và đổi mới PPDH.....	30
2.3. Thực trạng quản lý hoạt động dạy học của cán bộ quản lý tại các trường THCS có học sinh nội trú dân nuôi huyện Hoành Bồ, tỉnh Quảng Ninh.....	31
2.3.1. Mục tiêu, phương pháp và quy trình tìm hiểu thực trạng	31
2.3.1.1. Mục tiêu	31
2.3.1.2. Phương pháp nghiên cứu	31
2.3.1.3. Quy trình thực hiện	32
2.3.2. Nhận thức của cán bộ quản lý về biện pháp quản lý hoạt động dạy học và nhận thức của giáo viên về sự cần thiết đổi mới phương pháp dạy học.....	33
2.3.2.1. Nhận thức của cán bộ quản lý về biện pháp quản lý hoạt động dạy học.....	33
2.3.2.2. Nhận thức của giáo viên về sự cần thiết đổi mới phương pháp dạy học.....	33
2.3.3. Thực trạng về các biện pháp quản lý thực hiện nội dung HDDH	35
2.3.3.1. Thực trạng quản lý việc thực hiện nội dung chương trình giảng dạy.....	35
2.3.3.2. Thực trạng quản lý hoạt động lập kế hoạch công tác, hồ sơ chuyên môn của giáo viên.....	36
2.3.3.3. Thực trạng quản lý việc soạn bài và chuẩn bị lên lớp	38
2.3.3.4. Thực trạng quản lý nền nếp lên lớp của giáo viên.....	39
2.3.3.5. Thực trạng quản lý việc dự giờ và đánh giá giờ dạy của giáo viên.....	39
2.3.3.6. Thực trạng quản lý việc thực hiện đổi mới phương pháp dạy học	40
2.3.3.7. Thực trạng quản lý tự học, tự bồi dưỡng chuyên môn của giáo viên.....	41

2.3.3.8. Thực trạng quản lý hoạt động đổi mới kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học sinh	42
2.3.3.9. Thực trạng quản lý hoạt động học của học sinh	44
2.3.3.10. Thực trạng quản lý sử dụng đội ngũ và bồi dưỡng giáo viên	45
2.3.3.11. Thực trạng quản lý cơ sở vật chất, thiết bị phục vụ cho HĐDH	46
2.4. Đánh giá chung về thành công và hạn chế trong quản lý hoạt động dạy học tại các trường THCS có học sinh nội trú dân nuôi huyện Hoà Bình, tỉnh Quảng Ninh.....	47
2.4.1. Những thành công.....	47
2.4.2. Những hạn chế	48
2.4.3. Nguyên nhân của thành công và hạn chế.....	50
2.4.3.1. Nguyên nhân của các thành công	50
2.4.3.2. Nguyên nhân của các hạn chế.....	50
Kết luận chương 2.....	52
CHƯƠNG 3. MỘT SỐ BIỆN PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC Ở CÁC TRƯỜNG THCS CÓ HỌC SINH NỘI TRÚ DÂN NUÔI HUYỆN HOÀNG BỒ, TỈNH QUẢNG NINH.....	53
3.1. Một số nguyên tắc đề xuất biện pháp	53
3.1.1. Nguyên tắc đảm bảo tính pháp lý	53
3.1.2. Nguyên tắc đảm bảo tính thực tiễn	53
3.1.3. Nguyên tắc đảm bảo tính kế thừa	53
3.1.4. Nguyên tắc đảm bảo tính hệ thống	53
3.1.5. Nguyên tắc đảm bảo tính phát triển	54
3.1.6. Nguyên tắc đảm bảo tính hiệu quả	54
3.2. Đề xuất các biện pháp quản lý hoạt động dạy học ở các trường THCS có học sinh nội trú dân nuôi huyện Hoà Bình, tỉnh Quảng Ninh.....	54
3.2.1. Biện pháp 1: Tăng cường tinh thần trách nhiệm của giáo viên đối với học sinh trong điều kiện thiếu sự quản lý của gia đình.....	54
3.2.1.1. Mục đích	54
3.2.1.2. Nội dung và tổ chức thực hiện.....	55
3.2.1.3. Điều kiện thực hiện biện pháp.....	56
3.2.2. Biện pháp 2: Tăng cường bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ, kỹ năng tổ chức và thực hiện HĐDH trong nhà trường có học sinh nội trú cho giáo viên.....	56
3.2.2.1. Mục đích	56

3.2.2.2. Nội dung và tổ chức thực hiện.....	57
3.2.2.3. Điều kiện thực hiện biện pháp	58
3.2.3. Biện pháp 3: Nâng cao vai trò và chất lượng hoạt động của tổ chuyên môn trong quản lý hoạt động dạy học.....	58
3.2.3.1. Mục đích	58
3.2.3.2. Nội dung và tổ chức thực hiện.....	59
3.2.3.3. Điều kiện thực hiện biện pháp	60
3.2.4. Biện pháp 4: Tăng cường chỉ đạo và thực hiện nâng cao chất lượng đổi mới phương pháp kèm cặp, giúp đỡ học sinh, nhóm học sinh trong hoàn cảnh khó khăn, thiếu thốn của trường nội trú dân nuôi	60
3.2.4.1. Mục đích	60
3.2.4.2. Nội dung và tổ chức thực hiện.....	61
3.2.4.3. Điều kiện thực hiện biện pháp	63
3.2.5. Biện pháp 5: Xây dựng phương pháp dạy sát đối tượng học sinh nội trú, phù hợp với hoàn cảnh học sinh phải tự giác ăn ở, học hành.....	63
3.2.5.1. Mục đích	63
3.2.5.2. Nội dung và tổ chức thực hiện.....	63
3.2.5.3. Điều kiện thực hiện biện pháp	64
3.2.6. Biện pháp 6: Tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị phục vụ dạy học thông qua xã hội hóa giáo dục	65
3.2.6.1. Mục đích	65
3.2.6.2. Nội dung và tổ chức thực hiện.....	65
3.2.6.3. Điều kiện thực hiện biện pháp	66
3.2.7. Biện pháp 7: Ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý và các hoạt động dạy học	66
3.2.5.1. Mục đích	66
3.2.5.2. Nội dung	67
3.2.5.3. Cách thức tiến hành	67
3.2.5.4. Điều kiện thực hiện.....	68
3.2.8. Biện pháp 8: Tổ chức tốt phong trào tự học, tự bồi dưỡng trong đội ngũ cán bộ, giáo viên.....	68
3.3. Mối quan hệ giữa các biện pháp	70
3.4. Khảo sát tính cần thiết và khả thi của các biện pháp.....	70

3.4.1. Mục đích	70
3.4.2. Nội dung và phương pháp.....	70
3.4.3. Kết quả đánh giá tính cần thiết và tính khả thi của các biện pháp đề xuất.....	71
Kết luận chương 3.....	76
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ.....	77
1. Kết luận.....	77
2. Khuyến nghị.....	78
2.1. Đối với Bộ Giáo dục và Đào tạo.....	78
2.2. Đối với Ủy ban Nhân dân huyện Hoàn Bô.....	79
2.3. Đối với Phòng Giáo dục và Đào tạo huyện	79
2.4. Đối với cán bộ quản lý trường THCS.....	80
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	81
PHỤ LỤC	